

1950 január elsején

megvalósul Nagy-Budapest közigazgatási egysége

Köböl József, a törvényhatósági bizottság elnökének
nyilatkozata Nagy-Budapest megalkotásáról

Köböl József, Budapest törvényhatósági bizottságának elnöke kedden délután igen nagyjelentőségű kérdésről tájékoztatta a sajtó képviselőit. Bejelentette, hogy 1950 január elsejével megvalósul Nagy-Budapest közigazgatási egysége.

— Ez azt jelenti, — hangzott Köböl József — hogy a főváros 14 kerületét, a peremvárosokat és a Budapest-környéki munkáslakta községeket közigazgatási egységbe foglaljuk össze. Ezzel körülbelül 1,650,000—1,700,000 lakosú várossá alakul át Budapest, a népességszám tekintetében Európának hetedik városává.

Az élet már áttörte a közigazgatási határokat

— A főváros és a környező városok és községek gazdasági egységet képeznek. — hangsúlyozta. — A fővárosi dolgozók egyrésze a peremvárosok gyáraiba jár dolgozni, onnan viszont igen sokan járnak be a budapesti gyárakba, a háziasszonyok bevásárolni jönnek Budapestre. A való élet már áttörte a mesterséges közigazgatási határokat Budapest és a peremvárosok között, hiszen a vízművek, az autóbusz- és villamosvonalak már a vízszolgáltatás nagyrésztében, a közlekedésben egységesítették a fővárost és környékét. A közlemezés, a KIK (Közületi Ingatlanok Központja), a Temetkezési Intézet kérdéseiben is egységet jelent Budapest és környéke. Az ilyen gazdasági egységeket, amelyet Budapest és a peremvárosok jelentenek, helyes, ha közigazgatásilag is egységessé tesszük. Az államrendőrség is már régen megvalósította ezt az egységesítést.

Jobb, olcsóbb vizellátás

— Ami a vizellátást illeti, — folytatta Köböl József — a vízművek megkezdték és fokozottabb mértékben folytatják a környék lakóinak egységes és olcsó vízzel való ellátását. Rákospalotát, Pestújhelyet és Kispestet már a budapesti vízművek látják el vízzel. Budapesten 64 fillér a víz köbmétere míg a környékbeli városokban 180 forintig emelkedik. A budapesti házaknak 85 százaléka 1941-es adat szerint, vízvezetéki vizet kap, a környéken ez mindössze 22,2 százalék. 1941 óta a helyzet ugyan javult, de lényeges javulásra csak Nagy-Budapest megalkotása után kerülhet sor.

— A budapest-környéki községekben nagyoobrrészt nyílt árkokban vezetik el a szennyvizet, ami Budapesten elenyésző csekély mértékben történik. Itt is nagy fejlődésre van lehetőség a közigazgatási egység megvalósítása után.

Kedvezőbb közegészségügy

— Az ötéves terv folyamán 30.000 lakásba vezetik be a gázt, ennek jórésze a környező városok és községek lakásaira esik.

— Ami a közegészségügyet illeti 1940-ben Budapesten 17 millió pengőt fordítottak közegészségügyre, ilyen kiadásokra a környék 700.000 pengőt kapott, vagyis egy főre Budapesten 14,36 pengő, a környéken pedig 1,17 pengő jutott. Ezek a számok is mutatják, milyen sok tennivaló van a

budapest-környéki városok és községek egészségügyének megjavítására. A közigazgatási egység megvalósításával a fővárosi anya és csecsemővédelmi hálózatot, a napközi otthon, gyermeküdültetés intézményét kiterjesztik a környék minden városára és községére.

Több kultúra

— Kulturális téren jellemző, hogy Újpesten és Pesterzsébeten, amelyek 70.000 lakosú városok, egyetlen állandó színház sincs és ha valaki színházat akar látni, Budapestre kell jönnie. Csepelen sok olyan 25—28 éves korú dolgozó van, aki még sohasem volt színházban. Ezen is kell segíteni. A Fővárosi Népművelő Központ, a Fővárosi Könyvtár csak a főváros határáig terjed.

— A közellátás terén tudvalevő, hogy a környéken még ma is igen gyakran magasabban az élelmiszerárak, mint Budapesten. Az egyenlő ellátás nincs kellőképpen biztosítva. A fővárosban jobb árut kapnak, mint a környéken.

— A lakásépítkezésben is Nagy-Budapest megalkotásával komoly segítséget kap a környék népe. A fővárosnak tervező irodája, lakásépítő vállalata nagy műszaki apparátusa megkönnyíti a peremvárosok építkezését.

Kiszélesítjük a kerületi előljá- rások hatáskörét

— Ami az ellenérveket illeti, — hangzott Köböl elvtárs — a környék kisiparosai és

kiskereskedői azt hiszik, hogy a Nagy-Budapest megvalósításával járó többletkiadások fedezésére fokozottabban fogják őket megadóztatni. Ettől nem kell félni senkinek, mert a főváros 1949-ben már nem a saját adóbevételeiből fedezi a kiadásait, hanem a kormánytól a szükségletnek megfelelő ellátmányt kap. Attól is tartanak a környékbéli városok és községek, hogy Nagy-Budapesthez való tartozás esetén elvesztik önállóságukat és alárendelt szerepük lesz. Ilyen félelemre ok nincs. A népi demokrácia mind nagyobb mértékben igyekszik a dolgozókat a közügyek intézésébe bevonni és decentralizálni a közigazgatást. A Népfront választási felhívása is ezt tartalmazza. Nem a környék képviselőtestületeinek önállóságát fogjuk csökkenteni, hanem a kerületi előljárásságok hatáskörét emeljük fel a környék városainak szintjére.

— Felvetődik a kérdés, mely városok és községek fognak Nagy-Budapesthez tartozni. Az alapelv az, hogy az ipari jellegű, ipari munkások által lakott helységek tartoznak ide. Újpest, Kispest, Pesterzsébet, Rákospalota, Pestszentlőrinc, Budafok városok és a községek közül Csepel, amelyek 50.000 lakosa van, feltétlenül Nagy-Budapest szerves része lesz. Ezt a problémát a környékbéli városok és községek vezetőivel alaposan megtárgyaljuk.

Nagy-Budapest megalkotásával arra törekszünk, hogy a peremvárosok és községek gazdasági és kulturális fejlődésükben utóljérjék Budapestet — fejezte be nagyjelentőségű nyilatkozatát Köböl József.